

ผลของโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

Effects of an electronic cigarette initiation prevention program among upper
primary school students in Koh Chan district, Chonburi province

ศรฉัตร แดงกระจ่าง¹ ปิยะวิทย์ หมดมลทิน¹ อานนท์ สังฆพงษ์^{2*}
Sornchat Dangkrachang¹ Piyawit Modmolthin¹ Arnon Sangkhaphong^{2*}

(Received: May 22, 2025; Revised: November 21, 2025; Accepted: December 10, 2025)

*Corresponding author: arnon.s@ubu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงและชายอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี จำนวนนักเรียน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน โดยเข้าร่วมโปรแกรมเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า และความตั้งใจในการไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ paired t-tests ผลการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลัง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 19.13, $p<.001$) ค่าเฉลี่ยคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 20.36, $p<.001$) ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 27.97, $p<.001$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 15.40, $p<.001$) ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า โปรแกรมการป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ สามารถประยุกต์ใช้ในป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้

คำสำคัญ: นักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ นักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

¹โรงพยาบาลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

¹Koh Chan Hospital, Chonburi Province

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

²Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani University

Abstract

The study is a quasi-experimental utilized a one-group pretest-posttest design to evaluate the effectiveness of the New Smokers Electronic Cigarette Prevention Program among upper primary school students in Ko Chan District, Chonburi Province. The sample included 30 primary school students from grades 5 and 6, selected using simple random sampling without replacement from schools in Ko Chan District. The experimental group participated in a 4-week program. The instruments included New Smokers Electronic Cigarette Prevention Program, questionnaire covering general information, attitudes, subjective norms, perceived behavioral control, and intention to prevent electronic cigarette use. Data analysis included percentage, mean, standard deviation, and paired t-tests. The results, post-intervention findings revealed statistically significant improvements in students' mean scores for attitudes (Mean diff. = 19.13, $p < .001$), perceived social norms (Mean diff. = 20.36, $p < .001$), perceived behavioral control (Mean diff. = 27.97, $p < .001$) and intentions to prevent electronic cigarette (Mean diff. = 15.40, $p < .001$) use compared to pre-intervention scores ($p < 0.001$). The results of this study revealed that the new-smokers electronic cigarette program is applicable for preventing electronic cigarette use among students at the upper primary school students.

Keywords: Electronic cigarette initiation, Primary school students, Theory of planned behavior

1. บทนำ

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกในปี พ.ศ.2566 พบ วิกฤตจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้าว่ามีการระบาดหนักในเด็ก อายุ 13-15 ปีทั่วโลก ประมาณ 37 ล้านคนสูบบุหรี่ และ ในหลายประเทศอัตราการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในหมู่วัยรุ่นสูงกว่า ผู้ใหญ่ และมีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่มากกว่า 8 ล้านคน

⁽¹⁾ สถานการณ์การสูบบุหรี่ในภาพรวมของประเทศไทย จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2564 พบว่า จากประชากร จำนวน 57 ล้านคน เป็นผู้สูบบุหรี่ 9.9 ล้านคน⁽²⁾ พบการเริ่มสูบบุหรี่ของเด็กอายุน้อยสุด 5 ปี เด็กส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกอยู่ในช่วงอายุ 8-10 ปี เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา⁽³⁾ และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากปี 2560 – 2564 อาจเกิดจาก กลุ่มเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา เริ่มสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น⁽²⁾ และนักเรียนส่วนใหญ่มักจะมีความ เชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า เช่น เชื่อว่าบุหรี่ไฟฟ้าไม่ อันตราย ไม่มีสารเสพติด⁽⁴⁾

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า เยาวชนไทยยัง ขาดความรู้ และความตระหนักถึงผลกระทบจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และยังมีเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าว่ามี อันตรายน้อยกว่าบุหรี่มวน ซึ่งแท้จริงแล้วมีสารเสพติด นิโคตินรุนแรง มีสารก่อมะเร็ง ส่งผลเสียต่ออวัยวะต่าง ๆ ทั้งปอด หัวใจ และหลอดเลือด ทำลายพัฒนาการของ สมอเด็ก รวมถึงเป็นอันตรายต่อคนรอบข้างที่ไม่สูบบุหรี่⁽⁵⁾ อีกทั้ง การป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่เป็นประเด็น สำคัญที่ประเทศไทย โดยกระทรวงสาธารณสุขให้ ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ไฟฟ้าใน นักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งพบว่า มีการรณรงค์ให้ความรู้ การออกกฎหมาย ห้ามให้มี จำหน่าย หรือนำเข้า แต่ อย่างไรก็ดีตามยังคงมีการลักลอบจำหน่าย⁽⁶⁾ นอกจากนี้ โดยส่วนใหญ่มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการการสูบบุหรี่ไฟฟ้า⁽⁷⁻⁸⁾ และพัฒนาโปรแกรมการ ป้องกันและบำบัดรักษาการสูบบุหรี่มวน⁽⁹⁻¹⁰⁾ แต่ยังขาด การศึกษาการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มี แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งชายและหญิง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงออกแบบโปรแกรมการป้องกันนัก สูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตาม แผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Ajzen ⁽¹¹⁾ เป็นกรอบแนวคิดเนื่องจากทฤษฎีนี้อธิบายว่าการแสดง พฤติกรรม (Behavior) ของมนุษย์จะถูกแสดงออกมาจาก เจตนา (Intention) จะเกิดจากการชี้นำโดยความเชื่อ 3 ประการ คือ (1) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำ หากเชื่อว่าการ แสดงพฤติกรรมแล้วจะมีผลทางด้านบวก จะทำให้มีเจต คติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และหากเชื่อว่าการแสดง พฤติกรรมนั้นส่งผลด้านลบ จำทำให้มีเจตคติด้านลบ (2) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) เป็นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อบุคคลที่มีความสำคัญของ เขา หากบุคคลเชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญของเขา ต้องการให้เขาแสดงพฤติกรรมนั้น การแสดงนั้นมีแนวโน้ม เกิดขึ้นได้ ในขณะเดียวกันถ้าคิดว่าเขาไม่ควรแสดง พฤติกรรมนั้น เขาก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรม นั้น และ (3) ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการ ควบคุม (Control beliefs) ถ้าบุคคลเชื่อว่า มี ความสามารถที่แสดงพฤติกรรมในสถานการณ์นั้น ซึ่งจาก การศึกษาของ พัทธินทร์ อัจฉาภิตติ และคณะ⁽¹²⁾ ศึกษาวิจัยผลของโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ ใน นักเรียนอาชีวศึกษา โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตาม แผน พบว่า ทักษะต่อต้านพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ และ ความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่ดีขึ้นภายหลังการเข้าร่วม โครงการ

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีพฤติกรรม ตามแผนมาประยุกต์ใช้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลคะแนน เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ไฟฟ้า และความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันนักสู บุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยหวัง ว่าโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ จะช่วย เสริมสร้างศักยภาพให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปลาย ให้มี ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

เสริมสร้างทักษะการปฏิเสธ เกิดความมั่นใจในการควบคุมพฤติกรรม ตลอดจนมีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้ต่อไป

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบกลุ่มเดียวคือวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest - posttest design)

ประชากร นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2567 จำนวน 956 คน⁽¹³⁾

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 5 และ 6 ทั้งเพศหญิงและเพศชายของโรงเรียนในเขตอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง จากงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน⁽¹²⁾ ซึ่งใช้ขนาดอิทธิพลขนาดใหญ่ (Effect size) = 0.80 มาเปิดตาราง Polit และ Hungler⁽¹⁴⁾ โดยกำหนดให้ค่าแอลฟา เท่ากับ 0.05 และอำนาจการทดสอบ เท่ากับ 0.8 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 25 คน เพื่อป้องกันการสูญหายจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ของ Polit⁽¹⁵⁾ ร้อยละ 20 เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 คน

ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มโรงเรียนขยายโอกาสที่มีในเขตอำเภอเกาะจันทร์ จำนวน 3 แห่งตามสัดส่วน ร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 10 คน ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling without replacement) จนได้กลุ่มตัวอย่างครบ 30 ราย

เกณฑ์การคัดเลือก 1) นักเรียนและผู้ปกครองยินยอมให้ความร่วมมือสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมตลอดการวิจัย และการลงนามอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร 2) มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ 3) มีอุปกรณ์ที่สามารถใช้งานเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

เกณฑ์การคัดออก 1) ย้ายโรงเรียน ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดเวลาการศึกษาวิจัย 2) กลุ่มตัวอย่างขอถอนตัวเองหรือผู้ปกครองให้กลุ่มตัวอย่างออกจากโครงการ 3) เคยสูบบุหรี่ไฟฟ้าหรือบุหรี่มวน

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้ารุ่นใหม่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประยุกต์ใช้ร่วมกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)⁽¹¹⁾ ใช้เวลาในการทำกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ในคาบนอกเวลาเรียน รวมระยะเวลา 4 สัปดาห์ ประกอบไปด้วย

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 1 จัดกิจกรรมเสริมสร้างเจตคติต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าโดยให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ไฟฟ้า นโยบายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า และโทษทางกฎหมาย ความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ชมวิดีโอ “บุหรี่ไฟฟ้าหลังความสุข สนุกแต่อันตราย” เล่นเกมบิงโก พิษภัย โรคร้ายจากบุหรี่ไฟฟ้า และแบ่งกลุ่มอภิปรายสรุปการเรียนรู้ข้อดี-ข้อเสียของบุหรี่ไฟฟ้า

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 2 กิจกรรมเสริมสร้างการรับรู้อิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า “My Idol” บุคคลต้นแบบคนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยการชมวิดีโอของผู้ที่ป่วยจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เปรียบเทียบผลลัพธ์ในการไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า แบ่งกลุ่มอภิปรายและสรุปการเรียนรู้

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 3 กิจกรรมสร้างการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าโดยให้ความรู้เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงทักษะการปฏิเสธ จำลองสถานการณ์ฝึกทักษะการปฏิเสธ หลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยง บทบาทสมมติ Gen Z Academy “Say No to E-Cigarette”

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 4 ด้านความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า กิจกรรมคำมั่นสัญญาในการไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า ให้เขียนข้อความคำมั่นสัญญาที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ประกวด TikTok Awards และมอบใบประกาศ

2. แบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับชั้น บุคคลที่อยู่ด้วยในปัจจุบัน สัมพันธภาพในครอบครัว รายได้ของครอบครัว บุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า จำนวน 4 ข้อ

แบบสอบถามส่วนที่ 2-5 ใช้มาตราจำแนกความหมาย โดยมีคำคุณศัพท์ขั้วคู่ (Bipolar Adjective) 4 คู่ ซึ่งคำตอบจะแบ่งออกเป็น คำคุณศัพท์ 2 คำ ที่มีความหมายตรงข้ามกัน (เห็นด้วยมากที่สุด - ไม่เห็นด้วยมากที่สุด, จริงมากที่สุด - ไม่จริงมากที่สุด, เหมาะสมมากที่สุด - ไม่เหมาะสมมากที่สุด, พึงพอใจมากที่สุด - ไม่พึงพอใจมากที่สุด) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละคำตอบแบ่งระดับการให้ออกเป็น 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 - 7 โดยให้คะแนนมาตราขั้วปลายบวกมีค่าสูงที่สุดแล้วค่อย ๆ ลดลงและให้ขั้วลบมีค่าน้อยสุด

ซึ่งการแปลผลคะแนนแบบสอบถามส่วนที่ 2-5 ใช้เกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์⁽¹⁶⁾ โดยแบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และ แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ให้เกณฑ์ 3 ระดับ ดังนี้ คะแนนรวม 31 - 42 คะแนน หมายถึง มีระดับเจตคติเชิงบวกหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมาก คะแนนรวม 19 - 30 คะแนน หมายถึง มีระดับเจตคติหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงปานกลาง และ 6 - 18 คะแนน หมายถึง มีระดับเจตคติเชิงลบหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงน้อย

ส่วนการแปลผลคะแนนของ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ให้เกณฑ์ 3 ระดับ ดังนี้ คะแนนรวม 35 - 49 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถใน

การควบคุมปัจจัยสูง คะแนนรวม 21 - 34 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัยปานกลาง คะแนนรวม 7 - 20 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมปัจจัยต่ำ

สำหรับการแปลผลคะแนนของ แบบสอบถามความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ให้เกณฑ์ 3 ระดับ ดังนี้ คะแนนรวม 21 - 28 คะแนน หมายถึง มีระดับความตั้งใจสูง คะแนนรวม 13 - 20 คะแนน หมายถึง มีระดับความตั้งใจปานกลาง คะแนนรวม 4 - 12 คะแนน หมายถึง มีระดับความตั้งใจต่ำ

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถาม ส่วนที่ 2-5 ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สุขภาพจิต และยาเสพติด 2) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานเวชกรรมสังคม และ 3) อาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำวิเคราะห์หาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index) ได้ค่าความตรงเท่ากับ 0.97, 0.93, 1.00 และ 0.87 ตามลำดับ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ ปีที่ 6 อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ซึ่งบริบทใกล้เคียงกับอำเภอเกาะจันทร์ แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.86, 0.78, 0.84, และ 0.91 ตามลำดับ

2.3 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ ศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี รหัส CBO Rec 093-2567 วันที่ 23 ธันวาคม 2567 กลุ่มตัวอย่าง ทุกคนได้รับฟังและอ่านเอกสารชี้แจงเกี่ยวกับโครงการ วัตถุประสงค์และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากผู้เข้าร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กต่ำกว่า 20 ปี เป็นผู้ไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้วิจัยจึงทำหนังสือขออนุญาตจากผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดย

ให้ผู้ปกครองลงนามอนุญาตในใบยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัยก่อนการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยความสมัครใจไม่มีการบังคับ ใด ๆ จะเก็บเป็นความลับ มีการนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นมิได้วิเคราะห์แยกตามโรงเรียน ข้อมูลจะถูกทำลายหลังจากวิจัยเผยแพร่และตีพิมพ์

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ภายหลังได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ส่งหนังสือประสานงานผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขออนุญาตทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2) หลังจากนั้นได้นัดหมายเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การพิทักษ์สิทธิ์ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย

3) ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ จำนวน 4 ครั้ง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ในคาบนอกเวลาเรียน และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการ

ควบคุมพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยใช้สถิติที่ (paired t-test) ซึ่งได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นและเงื่อนไข (Assumptions) ข้อมูลก่อนการใช้สถิติแล้ว พบว่ามีการแจกแจงตาม โค้งปกติ (Normal Distribution)

3. ผลการวิจัย

3.1 ข้อมูลทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 คน พบว่าเป็นเพศชาย ร้อยละ 53.30 และเพศหญิงร้อยละ 46.70 มีอายุ 11 12 และ 13 ปี ร้อยละ 43.30, 36.70 และ 20.00 ตามลำดับ มากกว่าครึ่ง กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 53.30 และรองลงมา อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 46.70 กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ มารดา ร้อยละ 20.00 และอาศัยอยู่กับปู่และย่า ร้อยละ 16.70 ตามลำดับ สัมพันธภาพในครอบครัวพบว่าส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันราบรื่นดี ร้อยละ 83.30 และไม่ราบรื่น ร้อยละ 16.70 รายได้ในครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ร้อยละ 33.30 และมีรายได้ 15,001-20,000บาท ร้อยละ 16.70 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบมากกว่าครึ่งมีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ ร้อยละ 56.70 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n=30)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	53.30
หญิง	14	46.70
อายุ(ปี)		
10	6	20.00
11	13	43.30
12	11	36.70
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่5	14	46.70
ประถมศึกษาปีที่6	16	53.30
บุคคลที่อยู่ด้วยปัจจุบัน		

(M=11.16 ปี, SD=0.13 ปี Min=10 ปี, Max=12 ปี)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดามารดา	15	50.00
มารดา	6	20.00
ปู่และย่า	5	16.70
บิดา	4	13.30
สัมพันธภาพในครอบครัว		
อยู่ด้วยกันราบรื่นดี	25	83.30
อยู่ด้วยกันไม่ราบรื่นดี	5	16.70
รายได้ของครอบครัว		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	10	33.30
5,001 – 15,000 บาท	15	50.00
ตั้งแต่ 15,001 บาท ขึ้นไป	5	16.70
บุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่		
มี*	17	56.70
ไม่มี	13	43.30

หมายเหตุ: มี* ได้แก่ บิดา พี่ชาย ปู่ เป็นต้น

3.2 การเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ดังนี้

ด้านเจตคติต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าเมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลัง พบว่า หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่าก่อนการทดลอง โดย ค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 19.13, t=20.56, p<.001) ซึ่งก่อนการทดลอง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติเชิงลบต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 16.90 (S.D.= 4.95) และหลังการทดลอง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติเชิงบวกต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 36.03 (S.D.= 2.97)

ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เมื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลัง พบว่า หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่าก่อนการทดลอง โดยค่าเฉลี่ยคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 20.36, t=19.18, p<.001) ซึ่งก่อนการทดลอง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงน้อยต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 15.60 (S.D.= 5.65) และหลังการทดลองพบว่า มี

คะแนนเฉลี่ยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 35.96 (S.D.= 2.20)

ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เมื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลัง พบว่า หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่าก่อนการทดลอง โดยค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 27.97, t=29.22, p<.001) ซึ่งก่อนการทดลอง พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมน้อยต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 15.83 (S.D.= 2.81) และหลังการทดลองพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าก่อนการทดลอง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 43.80 (S.D.= 4.80)

ด้านความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลัง พบว่า หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่าก่อนการทดลอง โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean diff.= 15.40, t=11.15, p<.001) ซึ่งก่อนการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยความตั้งใจ

ต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 8.66 (S.D.= 1.66) และหลังการทดลอง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจมากในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 24.06 (S.D.= 2.87)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างได้รับโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ สามารถเพิ่มคะแนนของตัวแปรได้ดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง (n=30)

ตัวแปร	ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้	ช่วงคะแนนที่ได้				Mean diff.	t	p
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง				
		M	S.D.	M	S.D.			
1. เจตคติต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า	6-42	16.90	4.95	36.03	2.97	19.13	20.56	<0.001*
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า	6-42	15.60	5.65	35.96	2.20	20.36	19.18	<0.001*
3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า	7-49	15.83	2.81	43.80	4.80	27.97	29.22	<0.001*
4. ความตั้งใจป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า	4-28	8.66	1.66	24.06	2.87	15.40	21.15	<0.001*

4. อภิปรายผล

โปรแกรมการป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถเพิ่มคะแนนเฉลี่ยของเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB)⁽¹¹⁾ และการศึกษาของ พชรินทร์ อัจฉนาทิตติ และคณะ (2565)⁽¹²⁾ โดยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านเจตคติต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยใช้กิจกรรมเสริมสร้าง ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของบุหรี่ไฟฟ้า นโยบายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าและโทษทางกฎหมาย ความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า และชมวิดีโอ “บุหรี่ไฟฟ้าหลังความสุข สนุกแต่อันตราย” ช่วยสร้างความรู้ที่ถูกต้องให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เกิดความรู้สึกตระหนักมากขึ้น นอกจากนี้การแบ่งกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม เล่นเกมบิงโก พิษภัย โรคร้ายจากบุหรี่ไฟฟ้าและกฎหมาย นำรู้ พร้อมทั้งอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ข้อดี-ข้อเสียของบุหรี่ไฟฟ้า ช่วยใช้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจ และสรุป

เนื้อหาได้ ภายหลังการทดลองจะเห็นว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดเจตคติเชิงบวกต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ของ Nurumal et.al. (2021)⁽¹⁷⁾ ที่พบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ กิจกรรมเสริมสร้างการรับรู้อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง โดยการชมวิดีโอของผู้ที่ป่วยจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และชมวิดีโอ “My Idol” บุคคลต้นแบบคนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งการใช้สื่อวิดีโอกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับประถมตอนปลาย เป็นวัยที่เรียนรู้ทำความเข้าใจผ่านสื่อมีผลดีทีเดียวได้ ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านบวกและด้านลบได้ สำหรับการแบ่งกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม เปรียบเทียบผลลัพธ์ในการไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า อภิปรายและสรุปการเรียนรู้ เป็นการเน้นย้ำการรับรู้อิทธิพลของบุคคลอ้างอิงได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งหลังการทดลอง จะเห็นได้ว่านักเรียนมีการรับรู้อิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการป้องกันการสูบบุหรี่มากขึ้น อาจ

เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 10-12 ปี ซึ่งมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ที่เป็นแบบอย่างให้กับพวกเขาได้⁽¹⁸⁾ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบของนักเรียนหญิงระดับชั้นประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ของปริญญา ดาระสุวรรณ และคณะ (2563)⁽¹⁹⁾ พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลในการไม่บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง ทักษะการปฏิเสธ แบ่งกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม โดยจำลองสถานการณ์ฝึกทักษะการปฏิเสธหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยง แสดงบทบาทสมมติ Gen Z Academy “Say No to E-Cigarette” ซึ่งการแสดงบทบาทสมมติจำลองสถานการณ์ เป็นการเสริมสร้างทักษะการนำความรู้ไปใช้ มีความมั่นใจสามารถปฏิเสธหากอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกชักชวนให้ลองสูบบุหรี่ได้ และมีอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ทำให้เกิดการสะท้อนคิด ซึ่งหลังการทดลองจะเห็นได้ว่านักเรียนมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากขึ้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งที่อาศัยอยู่กับบุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่แต่ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีและอยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น อาจมีการสื่อสาร ให้ข้อมูลความรู้เชิงบวกที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า⁽⁷⁾ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่องผลของโปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่ร่วมกับการใช้ Facebook ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของ จุไรรัตน์ ช่วงไชยยะ และคณะ⁽²⁰⁾ พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถต่อการไม่สูบบุหรี่สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

ด้านความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยจัดกิจกรรมค้ำประกันสัญญาในการไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า ให้เขียนข้อความค้ำประกันสัญญาที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจ โดยมีการมอบรางวัลประกวด Tiktok Award ในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

แบบกลุ่ม และทำพิธีมอบใบประกาศหน้าเสาธง เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้กับกลุ่มตัวอย่างได้ ซึ่งหลังการทดลองจะเห็นได้ว่านักเรียนมีความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าดีขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมที่ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ของ ปิยะวดี พุฒไทย และคณะ⁽²¹⁾ พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

5. สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า โปรแกรมการป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ สามารถช่วยป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ได้ หากเจ้าหน้าที่บุคลากรสาธารณสุข คุณครู หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน นำโปรแกรمدังกล่าวไปจัดกิจกรรมส่งเสริมป้องกันการสูบบุหรี่ในสถานศึกษาจะช่วยทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงซึ่งเป็นเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่ เกิดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่ดี และมีความตั้งใจในการป้องกันการสูบบุหรี่ให้สูงขึ้นได้ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการศึกษาเพียง 4 สัปดาห์ ดังนั้นควรมีการติดตามในเรื่องพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 6-12 เดือน เพื่อให้ทราบผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมป้องกันในระยะยาวที่จะคงอยู่ต่อเนื่องได้ และควรมีการศึกษาเชิงลึกโดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วยเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและทำให้เข้าใจถึงปัญหาการสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาในกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว เนื่องจากประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเปราะบาง ดังนั้น ผลการศึกษานี้ควรได้รับการพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อจำกัดของการวิจัย ถ้าหากงานวิจัยครั้งนี้ มีการกำหนดกลุ่มควบคุมด้วย เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มจะทำให้ทราบถึงผลลัพธ์ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะทำให้โปรแกรมการ

ป้องกันนักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้มากยิ่งขึ้น

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะจันทร์ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนคุณครูประจำชั้นและเด็กนักเรียนทุกคนของโรงเรียนที่ทำการศึกษาวิจัย

7. เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. WHO Report on the global tobacco epidemic [Internet]. [cited 2025 May 14]. Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240077164>
2. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล. สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์; 2566.
3. ธนธร กานตอภา. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น 2564; 28(2): 41-52.
4. ชยนันท์ สิทธิพิศุย์, ศรีธัญญา เบญจกุล, อรณิชา หนูนา, รัฐชญา ตองติรัมย์, ชัยวัฒน์ นาแหลม, ฉันทพร สกุลสวัสดิ์, และคณะ. การสำรวจการบริโภคยาสูบในเยาวชนไทย พ.ศ. 2565 เพื่อพัฒนานโยบายควบคุมยาสูบของประเทศไทย. วารสารควบคุมโรค 2568; 51(2): 339-53.
5. กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข. ข้อมูลวิชาการเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2568]. แหล่งข้อมูล: <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1589020240719032342.pdf>
6. ฉัตรทริกา กิจแสงทอง, รัฐพล ศิลปรัตน์, พรณิษฐ์ ทรัพย์ดี, ทศพร ชูศักดิ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 วารสารของโรงพยาบาลสิงห์บุรี 2567;33(2):108-17.
7. พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย, อาทิตยา บัวเรือง, ชนดา พาโพนงาม, อธิดา จันทร์รุ่งเรือง, นฤมล ลาวน้อย, อัมพวัน บุญรอด. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการสาธารณสุข 2565;31(2):197-205.
8. ศรีประไพ อินทร์ชัยเทพ, สุชาติ เครื่องชัย, มณีรัตน์ พันธุ์สวัสดิ์, วรารัตน ยศธรรมเสนี. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการสูบบุหรี่ครั้งแรกของเยาวชนหญิง. วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา 2563;21(3):16-29.
9. จิตติมา ทรงมัจฉา. ผลของโปรแกรมการช่วยเลิกบุหรี่ต่อการเลิกสูบของผู้รับบริการในคลินิกอดบุหรี่ของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง. มหाराชนครศรีธรรมราชเวชสาร 2564;5(1):25-33.
10. ยูนันท์ เทพา. ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันนักสูบบุหรี่หน้าใหม่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในพื้นที่อำเภอกาว จังหวัดลาปาง. วารสารสาธารณสุข สมุทลฐานะ (ภาคเหนือ) 2567;34(2):12-26.
11. Ajzen I. The theory of planned behavior. Organ Behav Hum Decis Process 1991;50(2):179-211.
12. พชรินทร์ อัจฉนาภิตติ, ทศนีย์ รวีวรกุล, สุรินทร์ กลัมพากร. ผลของโปรแกรมป้องกันนักสูบบุหรี่หน้าใหม่ในนักเรียนอาชีวศึกษา. วารสารพยาบาล 2565;71(1):10-9.
13. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเกาะจันทร์. (2567). รายงานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาเด็กนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเกาะจันทร์ ปี 2567.

14. Polit DF, Hungler BP. Nursing research: principles and methods. 6th ed. Philadelphia: Lippincott; 1999.
15. Polit, DF. Statistics and data analysis for nursing research. 2nd ed. New Jersey: Pearson. 2010.
16. ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์; 2560.
17. Nurumal MS, Zain SHM, Mohamed MHN, Shorey S. Effectiveness of School-Based Smoking Prevention Education Program (SPEP) Among Nonsmoking Adolescents: A Quasi-Experimental Study. The Journal of School Nursing 2021;37(5):333-42.
18. ณรงค์ชัย หัตถิ, พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดจันทบุรี. วารสารการพยาบาลและนวัตกรรมการสุขภาพ 2567;1(1):1-15.
19. ปริญญา ดาระสุวรรณ, ณัฐกฤตา ศิริโสภณ. ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบของนักเรียนหญิงระดับชั้นประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาลทหารบก 2563;21(2):74-83.
20. จุไรรัตน์ ช่วงไชยยะ, มณฑา เก่งการพานิช, ศรีณญา เบญจกุล, มลีนี สมภพเจริญ. ผลของโปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่ร่วมกับการใช้ Facebook ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารสถาบันบำราศนราดูร 2564;15(2):94-105.
21. ปิยะวดี พุฒไทย, นันทวิช เมตตากุลพิทักษ์, จิตรา นุช หอมแมน, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. ผลของโปรแกรมที่ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. วารสารพยาบาล 2568;74(1):20-30.

